

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยส่วนที่ 1

1. เพื่อศึกษารูปแบบความผูกพัน และเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพของนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพของนักศึกษาที่มีรูปแบบความผูกพันที่แตกต่างกัน

การวิจัยส่วนที่ 2

1. เพื่อศึกษาผลของกลุ่มจิตสัมพันธ์ที่มีต่อระดับความผูกพันและเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพของนักศึกษา

2. สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยส่วนที่ 1

1. นักศึกษาที่มีรูปแบบความผูกพันแตกต่างกันจะมีคะแนนเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือสำหรับปัญหาทางจิตใจจากนักวิชาชีพแตกต่างกัน

การวิจัยส่วนที่ 2

1. หลังจากเข้ากลุ่มจิตสัมพันธ์นักศึกษาจะมีคะแนนความผูกพันโดยมีรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองตนเองและมองผู้อื่นด้านลบต่ำกว่าก่อนเข้ากลุ่มจิตสัมพันธ์
2. หลังจากเข้ากลุ่มจิตสัมพันธ์นักศึกษากลุ่มทดลองจะมีคะแนนความผูกพันโดยมีรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองตนเองและมองผู้อื่นด้านลบต่ำกว่ากลุ่มควบคุม
3. หลังจากเข้ากลุ่มจิตสัมพันธ์นักศึกษาจะมีคะแนนเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพสูงขึ้นกว่าก่อนเข้ากลุ่มจิตสัมพันธ์
4. หลังการเข้ากลุ่มจิตสัมพันธ์นักศึกษากลุ่มทดลองจะมีคะแนนเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุม

3. กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยส่วนที่ 1

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย นักศึกษาชาย และหญิง ที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2544 จำนวน 358 คน

การวิจัยส่วนที่ 2

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่างใน ส่วนที่ 1 ที่สมัครใจเข้าร่วมกลุ่มจิตสัมพันธ์ตามแนว Schutz จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 12 คน และกลุ่มควบคุม 12 คน

4. การออกแบบการวิจัย

การวิจัยส่วนที่ 1

การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพของนักศึกษาชาย และหญิง ในสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีการศึกษา 2544 ที่มีรูปแบบความผูกพันแตกต่างกัน

การวิจัยส่วนที่ 2

การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของกลุ่มจิตสัมพันธ์ที่มีต่อระดับความผูกพัน และเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบมีกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (Pretest – Posttest Control Group Design)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม 3 ชุดคือ

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

2. แบบวัดรูปแบบความผูกพันที่ผู้วิจัยพัฒนาร่วมกับสมบุญ จารุเกษมทวี และรัชนีญ์ แก้วคำศรี มาจากแบบวัดประสบการณ์ในสัมพันธ์ภาพที่ใกล้ชิดฉบับปรับปรุงของ Fraley, Waller และ Brennan (2000)

3. แบบสอบถามเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพ ที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพของ Fischer และ Turner (1970)

6. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

6.1 การวิจัยส่วนที่ 1

6.1.1 การเก็บข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลเป็น 2 ลักษณะคือ

การเก็บข้อมูลโดยติดต่ออาจารย์ผู้สอนเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 255 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืน 255 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่แจกทั้งหมด เมื่อนำมาคัดแยกเฉพาะแบบสอบถามชุดที่สมบูรณ์พบว่ามีแบบสอบถามที่ตอบครบทุกข้อจำนวน 249 ชุด และการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบวัดแก่นักศึกษาภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 125 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืน 112 ชุด คิดเป็นร้อยละ 89 ของแบบสอบถามที่แจกทั้งหมด เมื่อนำมาคัดแยกเฉพาะแบบสอบถามชุดที่สมบูรณ์พบว่ามีแบบสอบถามที่ตอบครบทุกข้อจำนวน 109 ชุด รวมแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยส่วนที่ 1 ทั้งสิ้น 380 ชุด มีแบบสอบถามที่ตอบครบทุกข้อจำนวน 358 ชุด

6.1.2 การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ตอบครบทุกข้อมาทำการตรวจให้คะแนนแบบวัดความผูกพัน แบบสอบถามเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ทางสถิติโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

6.2 การวิจัยส่วนที่ 2

6.2.1 ผู้วิจัยจัดโปรแกรมกลุ่มจิตสัมพันธ์ตามแนว Schutz ขึ้นโดยอาศัยพื้นฐานจากกระแสความเคลื่อนไหวของกลุ่มจิตสัมพันธ์ตามแนว Schutz และนำโปรแกรมที่ได้จัดขึ้นไปปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ไสริศ โพธิ์แก้ว และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์ แล้วนำโปรแกรมกลุ่มดังกล่าวไปศึกษานำร่องกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา และสถาบันราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 6 โปรแกรม

6.2.2 ผู้วิจัยประกาศรับสมัครนักศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยส่วนที่ 1 เพื่อเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มจิตสัมพันธ์ตามแนว Schutz มีนักศึกษามาสมัคร 36 คน เมื่อนัดหมายเวลาในการเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มจิตสัมพันธ์ตามแนวchutzแล้วปรากฏว่ามีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คนที่สามารถเข้าร่วมกลุ่มได้ตามเวลาที่นัดหมาย และสามารถเข้าร่วมกลุ่มจิตสัมพันธ์ครบกระบวนการสำหรับนักศึกษาที่สมัครใจอีกจำนวน 27 คนที่ไม่สามารถเข้าร่วมกลุ่มได้ตามเวลาที่นัดหมาย ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย มาเป็นกลุ่มควบคุมจำนวน 12 คน โดยขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลหลังจากการทดลอง ดังนั้นจึงมีกลุ่มทดลอง 12 คน และกลุ่มควบคุม 12 คน

6.2.3 ผู้วิจัยนำกลุ่มทดลองเข้าร่วมกลุ่มจิตสัมพันธ์ตามแนวของ Schutz มีผู้วิจัยเป็นผู้นำกลุ่ม โดยขออนุญาตใช้เทปบันทึกเสียงการเข้ากลุ่มซึ่งมีระยะเวลา 2 วัน 1 คืน ต่อเนื่องรวมระยะเวลา 20 ชั่วโมงโดยกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 ดำเนินการ ในระหว่างวันที่ 26 และ 27 มกราคม 2545 กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2 ดำเนินการในระหว่างวันที่ 2 และ 3 กุมภาพันธ์ 2545

สำหรับกลุ่มควบคุม เนื่องจากการนัดหมายเวลาไม่ตรงกันทำให้กลุ่มควบคุมไม่เข้ากลุ่มจิตสัมพันธ์ในช่วงหลังจากการทดลองได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีการแปลความหมายของแบบวัดความผูกพันให้แก่กลุ่มทดลองเป็นรายบุคคลแทนการเข้ากลุ่มจิตสัมพันธ์

6.2.4 การเก็บข้อมูลของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

การเก็บข้อมูลก่อนการทดลอง ผู้วิจัยแจกแบบวัดและรอเก็บคืนด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มในวันที่ 17 ธันวาคม 2545

การเก็บข้อมูลหลังการทดลอง กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 ผู้วิจัยเก็บแบบวัดในวันที่ 27 มกราคม 2545 มีระยะเวลาหลังจากการเก็บข้อมูลก่อนการทดลอง 7 สัปดาห์ กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2 ผู้วิจัยเก็บแบบวัดในวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2545 มีระยะเวลาหลังจากการเก็บข้อมูลก่อนการทดลอง 8 สัปดาห์ กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในวันที่ 4 กุมภาพันธ์ มีระยะเวลาหลังจากเก็บข้อมูลก่อนการทดลอง 8 สัปดาห์

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบวัดมาตรวจให้คะแนนแบบวัดความผูกพัน และแบบสอบถามเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ และนำข้อมูลจากเทปบันทึกเสียงมาวิเคราะห์กระแสกลุ่ม

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการคำนวณและวิเคราะห์ค่าสถิติ ดังนี้

การวิจัยส่วนที่ 1

1. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนแบบวัดความผูกพัน ทั้งด้านรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองเห็นตนเองด้านลบ ด้านรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองเห็นผู้อื่นด้านลบ และคะแนนเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพ นำคะแนนจากแบบวัดความผูกพันที่ได้มาจัดรูปแบบความผูกพันของกลุ่มตัวอย่างดังเกณฑ์ที่กล่าวมาแล้ว

2. ทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยคะแนนความแตกต่างของเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพ ระหว่างนักศึกษาที่มีรูปแบบความผูกพันแตกต่างกัน โดยวิธีการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (ANOVA) ถ้าผลวิเคราะห์ความแปรปรวนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธีการดันทันเน็ตที่ 3 (Dunnett's T 3)

การวิจัยส่วนที่ 2

1. คำนวณหาสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนแบบวัดความผูกพัน ทั้งด้านรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองตนเองด้านลบ ด้านรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองผู้อื่นด้านลบ และคะแนนเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือจาก นักวิชาชีพ ในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองทั้งระยะก่อนและหลังการทดลอง

2. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (X) ของคะแนนรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองตนเองด้านลบ คะแนนรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองผู้อื่นด้านลบและคะแนนเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ในช่วงก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าที่แบบกลุ่มอิสระ (t – independent test)

3. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (X) ของคะแนนรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองตนเองด้านลบ คะแนนรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองผู้อื่นด้านลบและคะแนนเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพ ในช่วงก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยการทดสอบค่าที่แบบกลุ่มไม่อิสระ (t – dependent test)

8. สรุปผลการวิจัย

1. นักศึกษามีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคงจำนวน 276 คน รูปแบบความผูกพันแบบกังวลจำนวน 50 คน รูปแบบความผูกพันแบบทะนงตน 22 คน รูปแบบความผูกพันแบบหวาดกลัวจำนวน 10

2. นักศึกษาที่มีรูปแบบความผูกพันแตกต่างกันจะมีเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพแตกต่างกัน

3. หลังจากเข้ากลุ่มจิตสัมพันธ์นักศึกษาจะรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่นด้านลบลดลงกว่าก่อนเข้ากลุ่มจิตสัมพันธ์ และมีเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพสูงขึ้นกว่าก่อนเข้ากลุ่มจิตสัมพันธ์

9. ข้อเสนอแนะ

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเป็นการศึกษารูปแบบความผูกพันในบริบทของคนไทย โดยมีกลุ่มประชากรเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคง หากงานวิจัยครั้งต่อไปในการศึกษารูปแบบความผูกพันควรมีการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มประชากรที่แตกต่างออกไป เช่น กลุ่มนักศึกษาในสายอาชีพ กลุ่มวัยรุ่นที่มีประวัติถูกล่วงเกินทางเพศ กลุ่มวัยรุ่นที่มีปัญหาทางการเรียน กลุ่มเด็กเร่ร่อน เป็นต้น เพื่อจะได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบความผูกพันของคนไทยที่ในกลุ่มที่หลากหลายมากขึ้น

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือของบุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแตกต่างกัน ในการศึกษาต่อไปควรพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือกับปัจจัยอื่น เช่น การรับรู้ศักยภาพแห่งตนการปกปิดตนเองหรือเครือข่ายความช่วยเหลือทางสังคม ซึ่งจะสามารถนำมาพัฒนาเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือที่ชัดเจนมากขึ้น

3. การวิจัยนี้เป็นการวิจัยที่ศึกษาถึงเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพ โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งจะทำให้ได้รับข้อมูลในเบื้องต้น ในการศึกษาครั้งต่อไป น่าจะใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ผลการวิจัยได้ข้อมูลซึ่งจะเป็นการช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพของคนไทย

4. จากการวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มจิตสัมพันธ์ตามแนวซูทส์มีผลต่อการลดรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองตนเองทางลบ และลดรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองผู้อื่นทางลบ และเพิ่มเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพได้ ควรมีการศึกษาเพื่อติดตามผลของรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับตนเองรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับผู้อื่น และเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่หลังจากยุติการดำเนินกลุ่มแล้ว 3 เดือน 6 เดือน หรือ 1 ปี เพื่อจะได้ทราบผลที่ชัดเจนของผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นว่ามีระยะการคงอยู่เพียงใด

5. จากการวิจัยครั้งนี้ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มจิตสัมพันธ์ตามแนวซูทส์มีผลต่อการลดรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองตนเองทางลบ ลดรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองผู้อื่นทางลบได้ จึงควรมีการทดลองนำกลุ่มจิตสัมพันธ์ตามแนวซูทส์ ไปใช้กับบุคคลที่มีปัญหาด้านสัมพันธ์ภาพที่ใกล้ชิด เพื่อให้บุคคลลดปัญหาในการมีสัมพันธ์ภาพที่ใกล้ชิดและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างเป็นสุข